

STRESZCZENIE

Polityka edukacyjna Tajwanu – między tradycją a nowoczesnością

Głównym celem pracy jest poznanie i analiza zmian dokonujących się w polityce edukacyjnej Tajwanu, prowadzących do ukształtowania wysoce efektywnego systemu edukacyjnego.

Rozdział pierwszy „Dawne i nowe teorie modernizacji w analizie zmiany społecznej” zawiera wyjaśnienia teoretyczne rozważań pracy, którym jest analiza zmiany społecznej oraz związaną z nią teorią modernizacji. W rozdziale tym znajduje się analiza dotycząca znaczenia samej zmiany społecznej oraz czynników prowadzących do zmian, pojęcia modernizacji i jej podstaw. Zaprezentowana jest istniejąca krytyka teorii modernizacji i globalizacja jako jej alternatywa oraz przedstawiony rozwój społeczeństwa od tradycyjnego do informacyjnego.

Rozdział drugi to „Założenia metodologiczne badań własnych”. Są w nim ujęte najważniejsze dla procedury badawczej ustalenia terminologiczne związane z polityką edukacyjną Tajwanu; sformułowany przedmiot oraz cele badań, wyznaczające strukturę przyjętych problemów badawczych oraz model badań, którego podstawę stanowi paradygmat zmiany ewolucyjnej Talcotta Parsonsa. Ponadto przedstawiona jest metoda oraz techniki badawcze przyjęte w pracy; opisana oraz przeanalizowana periodyzacja czasu historycznego stanowiąca podstawę podziału na poszczególne okresy polityki edukacyjnej Tajwanu oraz uzasadnienie wyboru źródeł.

Rozdział trzeci „Kształtowanie instytucjonalnych podstaw edukacji – wpływ obcych mocarstw (129 w. p.n.e.-1945)” koncentruje się wokół kształtowania instytucjonalnych podstaw edukacji, uwzględniając rolę obcych mocarstw i ich oddziaływanie na tworzenie struktur edukacyjnych na Tajwanie. Przedstawione jest odkrycie samego Tajwanu jak i przejmowanie na nim władzy przez Holendrów, Hiszpanów, ród Cheng, dynastię Qing oraz Japonię, a więc podmioty, które w czasie własnej dominacji tworzą podstawy edukacji na Tajwanie.

Rozdział czwarty „Polityka edukacyjna okresu autorytarnego (1945-1987)” stanowi rozwój polityki edukacyjnej za autorytarnych rządów Czang Kaj-szeka oraz jego nacjonalistycznej partii Kuomintang. W rozdziale przedstawione są wprowadzane w okresie autorytarnym przemiany, związane z sinocentryczną polityką edukacyjną, w tym reformą językową i programu nauczania; standaryzacją podręczników; wdrożeniem przysposobienia wojskowego w szkołach, stanowiącego przygotowanie przed ewentualnym atakiem Chin

na Tajwan oraz próbą obrony terytorium; organizacją i strukturą systemu edukacyjnego oraz kształceniem nauczycieli, celem wzmocnienia pozycji autorytarnego rządu pośród mieszkańców Tajwanu. Edukacja służy jako narzędzie przekazywania odpowiednich wartości i wzorców, co prowadzi do szczerzenia pośród mieszkańców Tajwanu chińskiej tożsamości narodowej. W okresie tym wprowadzony jest stan wojenny, a formy oporu przeciwko sprawującym rządy są tłumione, co odzwierciedlone jest w prowadzonej polityce edukacyjnej.

Rozdział piąty „Polityka edukacyjna okresu przejściowego (1988-2003)” skupia się na procesach kształtujących politykę edukacyjną po zniesieniu stanu wojennego i podczas stopniowej demokratyzacji życia politycznego na Tajwanie. Przemiany zaczęły być wprowadzane w innych dziedzinach życia, w tym w edukacji, czego domagało się tajwańskie społeczeństwo. Okres przejściowy koncentruje się wokół reformy edukacji w skali krajowej, a także stopniowej liberalizacji i deregulacji polityki edukacyjnej, tworzeniem nowego programu nauczania, decentralizacją rynku podręczników, przeobrażeniami w organizacji i strukturze systemu edukacyjnego oraz pluralizacją w kształceniu nauczycieli. Przeobrażenia w tym okresie dotyczą przeniesienia skupienia z chińskiej tożsamości narodowej na odkrywanie lokalnych kultur, języków i historii, co ma swoje odzwierciedlenie w prowadzonej polityce edukacyjnej.

Rozdział szósty, stanowiący ostatni rozdział zatytułowany „Polityka edukacyjna Tajwanu po 2004 roku (2004-2019)” eksponuje procesy i zjawiska, które rozpoczęły się wraz z nowym etapem reform. Zawarte są w nim rozważania dotyczące kontynuowanych reform programowych, rozpoczętych w poprzednim okresie jak i nowych przemian, wynikających z wprowadzenia dwunastoletniej obowiązkowej edukacji. W rozdziale tym przeanalizowane są przeobrażenia, jakie nastąpiły w szkolnictwie podstawowym oraz średnim I i II stopnia. Przedstawione są działania, podejmowane przez władze mające na celu wzmocnienie jakości oraz konkurencyjności tajwańskiej edukacji na arenie międzynarodowej. Zaprezentowana jest organizacja i struktura systemu edukacyjnego, w której wskazano najważniejsze przemiany. W tej części pracy przytoczone są podjęte działania mające zapewnić wysoki poziom kształcenia nauczycieli.

Podsumowanie przeprowadzonych badań i wyciągnięte na ich podstawie konkluzje zawarte zostały w końcowej części zatytułowanej zakończenie i wnioski. Dopełnieniem pracy jest bibliografia, wykaz tabel, schematów i wykresów, streszczenie pracy w języku angielskim oraz aneks.